

TÄBY KOMMUN
SOCIALNÄMNDEN

2010-03-31

RIKTLINJER FÖR STÖD TILL BARN, UNGA OCH FAMILJER I TÄBY KOMMUN

Mål och inriktning

Socialnämndens mål är att

- verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden
- förebygga och motverka missbruk bland barn och unga
- i nära samarbete med hemmen sörja för att barn och ungdomar som riskerar att utvecklas ogynnsamt, får det stöd och skydd som de behöver

En av de viktigaste skyddsfaktorerna som verkar mot social utslagning, missbruk och kriminalitet bland barn och ungdomar är ett gott föräldrastöd ("ramar och kramar"). Familjer som har behov av bistånd från samhällets sida ska erbjudas stöd av socialtjänsten så att barn och unga kan växa upp under trygga levnadsförhållanden och gå ut i vuxenlivet som självständiga individer.

Verksamheten satsar i första hand på förebyggande och öppenvårdande insatser så att så få barn och ungdomar som möjligt ska behöva tas omhand i dygnet-runtvård.

Barnperspektivet

I 1 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) SoL, den så kallade portalparagrafen, uttrycks de grundläggande intentionerna för samhällets socialtjänst. Dessutom finns särskilda bestämmelser uttalade för olika målgrupper.

När åtgärder rör barn ska det särskilt beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver. Det framgår i 1 kap. 2 § SoL. Bestämmelsen har sin grund i artikel 3 i FN:s barnkonvention och innebär att barnperspektivet alltid ska beaktas i socialnämndens verksamheter.

Barnkonventionens artikel 3 säger att "vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata välfärdsorganisationer, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska barnets bästa komma i främsta rummet. Barnet ska tillförsäkras det skydd och den omvårdnad som behövs för dess välfärd".

FN:s konvention om barnets rättigheter antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989. Texten i sin helhet finns på till exempel www.barnombudsmannen.se.

Förebyggande stöd

Kommunens ansvar för den generellt utformade barn – och ungdomsverksamheten utformas till största delen inom förskoleverksamheten, skolan och fritidsgårdarna. För föräldrar, barn och unga som behöver särskilt stöd

finns en rad olika stödformer inom socialtjänstens ansvarsområde. Huvudlinjen är att det förebyggande arbetet successivt ska öka så att det biståndsbedömda stödet kan minska. Socialtjänstens förebyggande arbete utförs främst inom följande verksamheter:

Familjerådgivning

<i>Målgrupp</i>	Vuxna som vill förändra sin parrelation.
<i>Beskrivning</i>	Familjerådgivningen, som bedrivs med stöd av 5 kap. 3 § SoL, erbjuder samtal med syfte att bearbeta samlevnadskonflikter
<i>Anmärkning</i>	Familjerådgivning omfattas av kundval, vilket innebär att endast familjerådgivare som är godkända enligt LOV kan anlitas.

Resursteamet

<i>Målgrupp</i>	Föräldrar samt personal i förskola och skola.
<i>Beskrivning</i>	Resursteamet, som är en stödform enligt 3 kap. SoL, ger stöd till personal i förskola och grundskola samt råd, stöd och familjebehandling i familjer med barn vars behov har uppmärksammats av förskoleverksamhet och skola.
<i>Anmärkning</i>	

Ungdomsmottagning

<i>Målgrupp</i>	Ungdomar och unga vuxna 13-22 år
<i>Beskrivning</i>	Verksamheten bedrivs med stöd av 3 kap. SoL samt 2 c § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), HSL. Ungdomsmottagningen tar emot ungdomar och unga vuxna som har frågor kring eller önska får hjälp med livsfrågor, relationsfrågor, preventivmedel, sex- och samlevnadsfrågor m.m.
<i>Anmärkning</i>	Verksamheten är anpassad även för ungdomar med funktionsnedsättning. Avtal är tecknat med Stockholms läns landsting.

Medlingsverksamhet

<i>Målgrupp</i>	Ungdom under 20 år som begått brott och den som drabbats av brottet.
<i>Beskrivning</i>	Verksamheten bedrivs med stöd av lag om medling med anledning av brott (2002:445) samt 5 kap. 1 c § SoL. Tillsammans med en opartisk medlare ges brottsoffret möjlighet att hantera det som hänt och gärningsmannen får möjlighet till ökad insikt om brottets konsekvenser och chans att ställa saker och ting till rätta.
<i>Anmärkning</i>	Medling är ett samarbete mellan Vaxholm, Österåker, Vallentuna, Danderyd och Täby.

Stödcentrum för unga brottsoffer

<i>Målgrupp</i>	Barn/ungdomar/unga vuxna som blivit utsatta för exempelvis personrån misshandel, våldtäkt, olaga hot eller ofredande.
<i>Beskrivning</i>	Verksamheten bedrivs med stöd av 5 kap. 11 § SoL. Kontakt kan tas anonymt och man behöver inte ha gjort en polisanmälan för att ta kontakt. Föräldrar och vittnen kan också få stöd
<i>Anmärkning</i>	Stödcentrum är ett samarbete mellan Vaxholm, Österåker, Vallentuna, Danderyd och Täby.

Ungdomstjänst

<i>Målgrupp</i>	Ungdom som begått brott och blivit dömd i domstol.
<i>Beskrivning</i>	Verksamheten bedrivs med stöd av lagen (1964:167) om unga lagöverträdare, LuL samt 5 kap. 1 b § SoL. Ungdomstjänst är en påföljd, utdömd av domstol, för ungdomar som begått brott och innebär oavlönat arbete eller annan särskilt ordnad verksamhet som ger möjlighet till reflektion över brottet. I ungdomstjänst ingår även Konsekvensprogram.
<i>Anmärkning</i>	

Familjecentrum i Hägernäs

<i>Målgrupp</i>	Föräldrar med barn
<i>Beskrivning</i>	Familjecentrum i Hägernäs är en öppen förskola och en träffpunkt där föräldrar kan knyta kontakter och få råd och stöd i sitt föräldraskap. På Familjecentrum, som drivs med stöd av 3 kap. SoL, uppmuntrar man barnens nyfikenhet, kreativitet och lust att lära.
<i>Anmärkning</i>	Verksamheten bedrivs i samarbete med Svenska Kyrkan

Origo ungdom

<i>Målgrupp</i>	Ungdomar och unga vuxna i åldern 13-25 år
<i>Beskrivning</i>	Verksamheten, som drivs med stöd av 3 kap. 7 § SoL och 5 kap. 1 § SoL, inriktas mot alkohol och droger och består av förebyggande och öppenvårdande stödformer för ungdomar och unga vuxna och deras familjer.
<i>Anmärkning</i>	Uppdragen kommer från socialtjänsten, Maria Ungdom, frivården, arbetsförmedlingen och direkt från familjerna.

”Bara vara barn”

<i>Målgrupp</i>	Barn som bevittnat våld, barn till missbrukande föräldrar, barn till frånskilda föräldrar (”Skilda världar”).
<i>Beskrivning</i>	”Bara vara barn” är en stödform enligt 3 kap. SoL och omfattar samtalsgrupper som genomförs i samverkan med Österåkers kommun
<i>Anmärkning</i>	

Övrigt förebyggande arbete

- Trygg i Täby (TiT), se närmare information på www.taby.se/tryggitaby

Öppenvård

För de barn och ungdomar där det förebyggande stödet är otillräckligt, har individ – och familjeomsorgen i uppgift att utforma individuellt stöd.

Öppenvårdsinsatser ges med stöd av 5 kap. 1 § SoL som ett bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL. Stödet ska utformas i samverkan med föräldrar och barn, bygga på normalitets – och närhetsprinciperna och utformas så att föräldrarna stöttas i sitt föräldraskap.

Varje biståndsinsats föregås av en utredning enligt 11 kap. 1 § SoL, där socialtjänsten gör en självständig bedömning dels av vårdbehov, dels av vilken form av stöd som behövs. En bedömning ska också göras av om stödet kan ges inom ramen för den kommunalt bedrivna verksamheten. Väljs en extern leverantör, ska alltid kostnaden beaktas och strävan ska vara att så snart som möjligt ersätta det externa stödet med ett stöd inom egenregion.

Stödinsatser

Målgrupp Barn eller ungdomar som på grund av en socialt utsatt situation riskerar att fara illa

Beskrivning Biståndet, som ges med stöd av 4 kap. 1 § SoL, kan vara

- Rådgivande stödsamtal
- Kontaktmannaskap (lekman som ger stöd till enskild familj eller enskilt barn/ungdom)
- Kontaktfamilj

Insatsen ges när det finns ett behov av lindring i en socialt utsatt situation där barn eller ungdomar riskerar att fara illa och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Anmärkning

Behandlande stödinsatser

Målgrupp Föräldrar, barn och ungdomar med ett dokumenterat vårdbehov

Beskrivning Stödet ges enligt 3 kap. 6 § SoL och 5 kap. 1 § SoL som ett bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL till föräldrar, barn och ungdomar när det finns ett dokumenterat vårdbehov

som inte kan tillgodoses på annat sätt. Stödet kan ges under en begränsad tid och ska bedömas kunna åstadkomma en nödvändig förändringsprocess i familjen.

Behandlande stödinsatser kan vara

- Familjebehandlande insatser
- Kontaktmannaskap
- Pedagogisk hjälp i hemmet
- Stöd till ungdomar som riskerar att utveckla missbruk och/eller kriminalitet
- Stödsamtal

Anmärkning Innan stödet sätts in ska det göras en bedömning av om det finns risk för att barn eller ungdomar utvecklas ogynnsamt om inte stödet ges. Prövningen ska även omfatta en avvägning av möjligheten att i första hand använda kommunala stödformer.

Dagbehandling

Målgrupp Barn och ungdomar

Beskrivning Stödet ges enligt 4 kap. 1 § SoL till barn och ungdomar när det vid prövning kunnat styrkas att skolans resurser har visat sig vara otillräckliga för att varaktigt kunna förbättra elevens totala situation eller när ungdomar riskerar att bli socialt utslagna p.g.a. kriminalitet, missbruk, psykisk ohälsa eller psykisk skörhet. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt.

Stödet består av

- Resursskola
- Dagbehandlingsavdelning

Anmärkning I prövningen av stödinsats ska även göras en bedömning av möjligheten att i första hand nyttja kommunens egna verksamheter.

Dygnet runt-vård - vård och fostran utanför det egna hemmet

Familjehem

Målgrupp Barn och ungdomar som behöver bo eller vårdas i ett

annat hem än det egna

- Beskrivning* Familjehem är en enskild familj som är godkänd av kommunen att ta emot andras barn.
- Stödet ges enligt 5 kap. 1 § SoL som ett bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL eller med stöd av LVU när
- öppenvård prövats eller bedömts otillräcklig
  - det finns kortsiktigt behov av daglig omvårdnad under en akut- period eller en utredningsperiod
  - det finns långsiktigt behov av omvårdnad och fostran
- Anmärkning* I de fall det blir nödvändigt att skilja ett barn från sitt hem ska förutsättningar skapas för ett återförenande med föräldrarna.

Hem för vård eller boende (HVB)

- Målgrupp* Barn och ungdomar som behöver bo eller vårdas i ett annat hem än det egna
- Beskrivning* HVB är en enskild verksamhet som har Socialstyrelsens tillstånd att bedriva verksamhet för vård och behandling av barn och ungdom. HVB-hem beviljas med stöd av 4 kap. 1 § SoL eller LVU (1990:52)
- Akut- och utredningshem*
Stödet ges när det finns ett akut behov av omhändertagande och/eller utredning av den unges behov av vård och föräldrarnas förmåga att tillgodose behoven och vården inte kan tillgodoses på annat sätt.
- Behandlingshem*
Stödet ges när det finns behov av omfattande vård och behandling utanför föräldrahemmet och vården inte kan tillgodoses på annat sätt.
- Anmärkning* Innan placering i behandlingshem sker ska möjlighet att istället placera i familjehem ha övervägts.

Särskilt ungdomshem ”§ 12 hem” - LVU

- Målgrupp* Barn och ungdomar som behöver tvångsvårdas på grund av kriminalitet, missbruk eller annat socialt nedbrytande beteende.

Beskrivning Vårdformen ges enligt 1-3 §§ LVU eller 6 § LVU. De särskilda ungdomshemmen drivs av staten och är godkända av Socialstyrelsen. De har befogenheter som beskrivs i 12 § LVU.

Åtgärder vidtas vid förhållanden som beskrivs i 1 och 3 §§ LVU efter beslut om omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU eller då Förvaltningsrätten beslutat om vård enligt LVU eller då allmän domstol har tilldömt vård som påföljd efter brott.

Anmärkning

Eftervård och annat stöd

Stöd i självständigt boende

Målgrupp Ungdom 18 – 20 år

Beskrivning Insatserna ges med stöd av 5 kap. 1 § SoL som ett bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL.

Social bostad

Social bostad är en plats i familjehem för ungdom som behöver fortsatt stöd av vuxna.

Inackordering

Inackordering är ett självständigt boende för ungdomar där föräldrarna har fortsatt ansvar för omvårdnaden eller där den unge själv kan ta ansvar för sitt boende.

Hjälp till eget boende

Är ett bistånd som ges till ungdomar som redan har egen bostad eller som bistånd till eftervård i form av träningslägenhet.

Stödet ges när föräldrarna avlidit eller hemförhållandena är sådana att föräldrarna inte kan tillgodose det behov av stöd som den unge har eller det finns behov av eftervård och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.